

Inhoud

Voorwoord	13
Lijst van afkortingen	15
1 Inleiding	19
1.1 Arbeidsverhoudingen bij de overheid	19
1.2 Overheidswerkgevers, ambtenarencentrales en vakorganisaties in de overheidssector	23
1.3 Een afzonderlijke status voor ambtenaren	26
1.4 Normalisering van de rechtspositie van de ambtenaar	29
1.5 Bronnen van het ambtenarenrecht	33
2 Ambtenaar, openbare dienst en voorwaarden voor een (tijdelijke) aanstelling	37
2.1 Inleiding	37
2.2 De begrippen: aanstelling, openbare dienst en ambtenaar	37
2.2.1 Aanstelling	37
2.2.2 Openbare dienst	38
2.2.3 Diverse ambtenaarsbegrippen	41
2.3 Nadere voorwaarden voor indienstneming bij de sector Rijk en Gemeenten	43
2.4 Bijzondere voorwaarden bij een tijdelijke aanstelling in het ARAR	45
2.4.1 Inleiding	45
2.4.2 De tijdelijke aanstelling voor een kalenderperiode of een objectief bepaalbare periode	47
2.4.3 Gronden voor een tijdelijke aanstelling	48
2.5 De tijdelijk aangestelde gemeenteambtenaar en de gemeentelijke oproepkracht	55
2.5.1 Tijdelijke aanstelling in de CAR/UWO	55
2.5.2 Indienstneming op basis van een arbeidsovereenkomst in de sector Gemeenten	56
2.6 Andere flexibele arbeidsrelaties	56
3 De materiële rechtspositie	61
3.1 Inleiding	61
3.2 Bezoldiging en functiewaardering	62
3.2.1 Recht op bezoldiging	62
3.2.2 Geen recht op bezoldiging	63
3.2.3 De hoogte van de bezoldiging	64

3.2.4	Functiewaardering en inschaling	65
3.3	Dienst- en werktijden, vakantie en verlof	68
3.3.1	Dienst- en werktijden	68
3.3.2	Vakantie	71
3.3.3	Diverse vormen van verlof	74
3.4	Schorsing	76
3.4.1	Schorsing als disciplinaire straf of als ordemaatregel	76
3.4.2	Procedure bij schorsing	79
3.4.3	Bezoldiging bij schorsing	79
3.4.4	Ontzegging van de toegang tot de arbeidsterreinen	80
3.5	Integriteit, goed ambtenaar, goed overheidswerkgever en klokkenluiden	81
3.5.1	Het belang van integriteit	81
3.5.2	Goed ambtenaar en goed overheidswerkgever	83
3.5.3	Waarborgen voor integriteit	84
3.5.4	Klokkenluiden of het melden van misstanden	87
3.6	Grondrechten	90
3.6.1	Verticale werking van grondrechten	90
3.6.2	De vrijheid van meningsuiting	91
3.6.3	Beperking van de overige grondrechten	93
3.7	Overige rechten en verplichtingen	96
3.7.1	Inleiding	96
3.7.2	Opdragen andere werkzaamheden	96
3.7.3	Scholing en loopbaanbegeleiding	99
3.7.4	Beoordeling en functioneringsgesprek	99
3.8	Vergoeding van schade in verband met de uitoefening van de dienst	101
3.8.1	Grondslagen voor vergoeding van schade	101
3.8.2	De eerste grondslag: de rechtspositionele vergoedingen	101
3.8.3	De tweede grondslag: de jurisprudentiële norm van CRvB 22 juni 2000	105
3.8.4	Kosten vergoeden	108
3.9	Disciplinaire straffen en tuchtrecht	109
3.9.1	Ambtenarentuchtrecht versus strafrecht	109
3.9.2	Verschillende fasen bij de opbouw van een plichtsverzuimdossier	112
3.9.3	Toetsing door de rechter van strafbesluiten	116
3.9.4	Voorwaardelijke oplegging van straffen en opschorting tenuitvoerlegging	119
4	Ontslag, reorganisatie en van-werk-naar-werkbeleid	121
4.1	Inleiding	121
4.2	Wijzen van beëindiging: van rechtswege of via een ontslagbesluit	121
4.3	Overzicht ontslaggronden	122
4.4	Diverse regels die bij ontslag in acht moeten worden genomen	124
4.4.1	Opzegtermijn	124
4.4.2	Hoorverplichting	124
4.4.3	Schriftelijk	125

4.4.4	Motivering	126
4.5	Wijzen van beëindiging van de tijdelijke aanstelling	126
4.5.1	Het einde van rechtswege in de sector Rijk	126
4.5.2	Stilzwijgende voortzetting en conversie in een vaste aanstelling	127
4.5.3	Conversie in een vaste aanstelling op basis van de flexregels	128
4.5.4	Beëindiging van een tijdelijke aanstelling via een ontslagbesluit	129
4.5.5	Beëindiging van de tijdelijke aanstelling in de sector Gemeenten	132
4.6	De diverse ontslaggronden	136
4.6.1	Ontslag op aanvraag	136
4.6.2	Ontslag wegens het aanvaarden van een functie in de politiek	138
4.6.3	Ontslag wegens medische ongeschiktheid	138
4.6.4	Ontslag wegens functionele ongeschiktheid of 'ongeschiktheid anders dan'	140
4.6.5	Strafontslag	142
4.6.6	Ontslag wegens het bereiken van een bepaalde leeftijd	144
4.6.7	Ontslag wegens diverse persoonlijke gronden	146
4.6.8	Ontslag op 'andere gronden'	147
4.7	Reorganisatie en van-werk-naar-werkbeleid	150
4.7.1	Inleiding	150
4.7.2	Hoofdstuk VII ARAR Rechten en verplichtingen bij reorganisaties	151
4.7.3	Hoofdstuk VIIbis ARAR van Van werk naar werk	161
4.7.4	Reorganisatie en ontslag in de sector Gemeenten	165
4.8	Overgang van (overheids)onderneming	167
5	Sociale zekerheid	169
5.1	Inleiding	169
5.1.1	Overheidspersoneel onder de werknemersverzekeringen	169
5.1.2	Het begrip overheidswerknemer	171
5.1.3	Verhouding wettelijke en bovenwettelijke socialezekerheidsregelingen	172
5.2	Uitvoering en financiering sociale zekerheid ambtenaren	174
5.2.1	Uitvoeringsorganisatie	174
5.2.2	Financiering	174
5.3	Aanspraken op grond van de Werkloosheidswet	177
5.3.1	Inleiding	177
5.3.2	Voorwaarden recht op WW-uitkering	177
5.3.3	Geldend maken van het recht op werkloosheidsuitkering	182
5.3.4	Duur en hoogte van de WW-uitkering	189
5.3.5	Beëindiging en herleving van het recht op WW-uitkering	191
5.3.6	Re-integratie van werkloze ambtenaren	193
5.4	Bovenwettelijke werkloosheidsregeling voor rijkspersoneel	194
5.4.1	Het BBUW-Rijk	194
5.4.2	Personele werkingssfeer BBUW-Rijk	195
5.4.3	Hoogte en duur van de bovenwettelijke werkloosheidsuitkering	196
5.4.4	Aansluiting bij WW-systematiek	198

5.4.5	Vergoedingen bij ontslag ex artikel 99 ARAR	198
5.5	Bovenwettelijke werkloosheidsregelingen voor gemeentepersoneel	199
5.5.1	Herziening van de bovenwettelijke werkloosheidsregeling	199
5.5.2	Hoofdlijnen van hoofdstuk 10d CAR/UWO	199
5.5.3	Duur en hoogte aanvullende en nawettelijke uitkering van hoofdstuk 10d CAR/UWO	200
5.5.4	Beëindiging van de aanvullende en de nawettelijke uitkering	202
5.5.5	Sanctiebeleid	202
5.5.6	Bovenwettelijke aanspraken bij een ontslag op grond van artikel 8:8 CAR/UWO	203
5.6	Aanspraken op grond van de ZW	204
5.6.1	De dubbelfunctie van de ZW	204
5.6.2	Het recht op doorbetaling van bezoldiging ex artikel 76a ZW	206
5.6.3	Recht op ziekengeld voor ambtenaren in vangnetsituaties	206
5.7	Aanvullende bezoldiging bij ziekte op grond van de rechtspositiereglementen	208
5.7.1	De bovenwettelijke aanspraken van hoofdstuk VI ARAR en hoofdstuk 7 CAR/UWO	208
5.7.2	Voorwaarden recht op aanvullende bezoldiging	209
5.7.3	Duur en hoogte aanvullende bezoldiging	210
5.8	Re-integratie van zieke ambtenaren	212
5.8.1	Inleiding	212
5.8.2	Re-integratieverplichtingen	212
5.8.3	Het inkomen bij re-integratie	216
5.9	Aanspraken op grond van de Wet WIA	216
5.9.1	Inleiding	216
5.9.2	Voorwaarden voor een uitkering op grond van de Wet WIA	217
5.9.3	De vaststelling van de mate van arbeids(on)geschiktheid	218
5.9.4	Soorten uitkering op grond van de Wet WIA	220
5.10	Bovenwettelijke aanspraken in aanvulling op de Wet WIA	222
5.10.1	Het bovenwettelijk WIA-regime	222
5.10.2	Aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen	222
5.10.3	De positie van 35-minners	226
5.11	Normalisering en sociale zekerheid	227
6	Rechtsbescherming	229
6.1	Inleiding	229
6.2	Centrale begrippen	232
6.2.1	Het besluitbegrip	232
6.2.2	Het begrip belanghebbende	239
6.2.3	Het begrip bestuursorgaan	241
6.3	Algemene beginselen van behoorlijk bestuur	243
6.3.1	Zorgvuldigheidsbeginsel	243

6.3.2	Verbod van partijdigheid	246
6.3.3	Motiveringsbeginsel	246
6.3.4	Rechtszekerheidsbeginsel	247
6.3.5	Vertrouwensbeginsel	248
6.3.6	Gelijkheidsbeginsel	249
6.3.7	Verbod van détournement de pouvoir	250
6.4	De bezwaarfase	251
6.4.1	Bezwaar- (en beroeps)termijn	251
6.4.2	Vormvereisten bezwaar- (en beroeps)schrift	253
6.4.3	Bezwaarschriftbehandeling	254
6.5	Kenmerken van het ambtenarenprocesrecht	258
6.6	De beroepsfase	262
6.6.1	Absolute en relatieve competentie	262
6.6.2	De partijen in het geding	262
6.6.3	De aanvang van het geding	263
6.6.4	Het verdere verloop van het geding	264
6.7	Bijzondere procedures	268
6.7.1	De vereenvoudigde behandeling	269
6.7.2	De versnelde behandeling	270
6.7.3	De voorlopige voorziening	270
6.8	Toetsing door de ambtenarenrechter	272
6.9	De uitspraak	274
6.10	Het geding in hoger beroep	278
6.11	Schadevergoeding bij onrechtmatig bestuurshandelen	282
6.11.1	Verzoekschriftprocedure	283
6.11.2	Schending van de redelijke termijn van artikel 6 EVRM	287
6.12	De vaststellingsovereenkomst	289
6.13	Normalisering en het bestuursprocesrecht	293
7	Collectief overleg en conflict	297
7.1	Inleiding	297
7.2	Structuur van het overleg	299
7.2.1	Omschrijving begrippen	299
7.2.2	Ontwikkeling van het sectoroverleg	299
7.2.3	Raad voor het Overheidspersoneelsbeleid	302
7.3	Sectoroverleg Rijk	304
7.3.1	Inleiding	304
7.3.2	SOR	304
7.4	Het departementale overleg van de centrales van verenigingen van ambtenaren	308
7.4.1	Bijzondere commissie	308
7.4.2	Invoering WOR bij de overheid	309
7.4.3	Afbakening rol vakbonden en OR	310

7.4.4	Decentralisatieoverleg	312
7.4.5	Onderwerpen van departementaal overleg	313
7.4.6	Sociaal plan	315
7.5	Overleg bij decentrale overheden	316
7.5.1	Inleiding	316
7.5.2	Gemeenten	319
7.5.3	Provincies	320
7.5.4	Waterschappen	320
7.5.5	Politie	321
7.6	Rechtskarakter van het overleg	321
7.7	Vergelijking met collectief overleg in de marktsector	323
7.7.1	Vergelijking met de marktsector	323
7.7.2	Conclusies uit vergelijking	326
7.7.3	Hoe verder met normalisering van het overleg?	327
7.8	Advies- en arbitrageregeling	331
7.9	Collectief actierecht	336
7.9.1	Strafrechtelijk stakingsverbod	336
7.9.2	Invloed Europees Sociaal Handvest	338
7.9.3	Ontwikkelingen in de rechtspraak	341
8	Medezeggenschap	347
8.1	Ontwikkeling medezeggenschap bij de overheid	347
8.1.1	Medezeggenschap: een grondrecht	347
8.1.2	Extern en intern overleg	347
8.1.3	Medezeggenschapsregelingen bij de overheid voor invoering WOR	348
8.1.4	Uitgezonderde sectoren	350
8.2	Kernbegrippen Wet op de ondernemingsraden	351
8.2.1	Ondernemer	351
8.2.2	Onderneming	352
8.2.3	Bestuurder	352
8.3	Medezeggenschapsstructuren	353
8.3.1	De ondernemingsraad	353
8.3.2	Centrale ondernemingsraad (COR)	353
8.3.3	Gemeenschappelijke ondernemingsraad	357
8.3.4	Onderdeelcommissie	357
8.4	Adviesrecht	358
8.4.1	Inleiding	358
8.4.2	Inhoud adviesrecht	358
8.4.3	Ondervangen problemen met adviesrecht	359
8.4.4	Inhoud adviesaanvraag	360
8.4.5	Tijdstip adviesaanvraag	361
8.4.6	Termijn advies	362
8.4.7	Advies	362

8.4.8	Besluit	363
8.4.9	Opschortings- en beroepstermijn	363
8.5	Primaat van de politiek	364
8.5.1	Inleiding	364
8.5.2	Wetsgeschiedenis en literatuur	364
8.5.3	Rechtspraak	367
8.6	Instemmingsrecht	375
8.6.1	Inhoud instemmingsrecht	375
8.6.2	Regeling	376
8.7	Overige bevoegdheden	380
8.7.1	Overlegrecht	380
8.7.2	Informatierecht	381
8.7.3	Het initiatiefrecht	382
8.7.4	Zorgtaken van de ondernemingsraad	382
8.8	Geschillenregelingen	382
8.8.1	De Ondernemingskamer	383
8.8.2	Algemene geschillenregeling	384
9	De toekomst van het ambtenarenrecht	387
9.1	Inleiding	387
9.2	Argumenten voor verdere normalisering	388
9.2.1	Doelstellingen van het initiatiefwetsvoorstel	388
9.2.2	(Positieve) reacties en kritiek op het initiatiefwetsvoorstel	390
9.3	Hoofddlijnen toekomstige Ambtenarenwet	392
9.3.1	Nieuw ambtenaarsbegrip	392
9.3.2	Begrip overheidswerkgever	393
9.3.3	Verplichtingen overheidswerkgevers en ambtenaren	395
9.4	De overgang naar de nieuwe Ambtenarenwet	397
9.4.1	Van aanstelling naar arbeidsovereenkomst	397
9.4.2	Collectieve aspecten van de overgang	399
9.5	De positie van ambtenaren in de sectoren Rechterlijke macht, Defensie en Politie	402
9.6	Tot slot	404
	Literatuur	407
	Trefwoordenregister	429